

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 23.02.2026
Sayı : 1716

10/3836

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İzmit Gölü'nde son yıllarda hızla artan su kaybının nedenlerinin tüm yönleriyle araştırılması; tarımsal sulama, sanayi, madencilik, yapılaşma ve yeraltı su kullanımı başta olmak üzere göl üzerindeki baskı unsurlarının tespit edilmesi; kamu kurumlarının sorumluluklarının ortaya konulması ve gölün ekosisteminin korunması için alınması gereken acil ve kalıcı önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 19.02.2026

Nabil GİLER
Kocaeli Mv.

Ali Özdeneç
K. Marmara Mv.

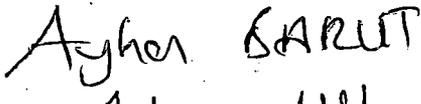

Orhan Sarıbal
Bursa Milletvekili

Serda Erdem Kılıç
İzmir Mv.

Gayret Aktepe
İstanbul Mv.

Özgür Özlü
Eskişehir Mv.

Ayhan Sarı
Adana Mv.

GEREKÇE

İznik Gölü, Marmara Bölgesi'nin güneydoğusunda, Gemlik Körfezi'nin doğusunda yer alan; Karsak Eşiği'nden başlayarak doğu-batı yönünde yaklaşık 32 kilometre boyunca uzanan Marmara'nın en büyük, Türkiye'nin 5. en büyük doğal tatlı su gölüdür. Kuzeyinde Samanlı Dağları, güneyinde Gürle ve Avdan Dağları ile çevrili olan gölün yüzölçümü 310 km², doğu-batı doğrultusunda uzanan gölün uzunluğu 33 km, genişliği 12 km, çevresi 95 km'dir.

İznik Gölü, yüzeysel akışların yanı sıra yer altı suları ve kar sularıyla beslenen kapalı bir ekosistemdir. Beslenme havzasının %60'ının üzerinde yerleşim birimi bulunmakta; bu yerleşimlerin önemli bir bölümü geçimini sulu tarım, sebze-meyve ve zeytincilikten sağlamaktadır. İznik Gölü, Türkiye'nin en önemli tatlı su ekosistemlerinden biri olmasının yanı sıra, Bursa ve çevresindeki binlerce çiftçi için hayati öneme sahip bir sulama kaynağıdır. Ancak son yıllarda gölde yaşanan hızlı ve sürekli su kaybı, İznik Gölü'nü ulusal ölçekte ciddi bir çevre krizinin eşiğine getirmiştir.

İznik Gölü Sulak Alanı Kontrollü Kullanım Bölgesi'nde, mevzuat gereği göl çevresinde mutlak koruma ve kontrollü kullanım alanları belirlenmiştir. Ancak uygulamada bu statü, gölün korunmasını sağlamaktan ziyade; yapılaşma faaliyetlerinin önünü açan bir araç haline gelmiş, koruma ilkeleri fiilen işlevsiz bırakılmıştır. "Kontrollü kullanım" adı altında verilen plan kararları ve izinler, İznik Gölü'nün ekolojik bütünlüğünü gözetmek yerine, göl çevresinin sanayi alanı gibi kullanılmasına olanak tanımıştır.

Ayrıca; İznik Gölü ve çevresini kapsayan 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planı yargı kararlarıyla iptal edilmiş; yerine bugüne kadar koruma esaslarını gözetemeyen, bağlayıcı ve bütüncül yeni bir plan yürürlüğe konulmamıştır.

2009 yılından bu yana İznik Gölü ve çevresine ilişkin olarak hazırlanan tüm planların yargı mercileri tarafından iptal edilmiş olması, planlama sürecinin bilimsel, hukuki ve ekolojik temellerden yoksun yürütüldüğünü; kamu yararının ve çevre koruma ilkelerinin sistematik biçimde göz ardı edildiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Devlet Su İşleri (DSİ) verilerine göre İznik Gölü'nde su seviyesi 2021-2024 yılları arasında yaklaşık 30-40 cm düşmüş; 2022 yılında %16, 2023 yılında %40, 2024 yılında ise %30 oranında su kaybı yaşanmıştır. Uydu verileri de bu tabloyu doğrulamaktadır. Sentinel-3A uydusundan elde edilen ölçümlere göre, maksimum işletme kotu 85,50 metre olan İznik Gölü'nün su seviyesi 30 Eylül 2025 itibarıyla 81,95 metreye gerilemiştir. Bu seviye, gölün güvenli işletme sınırı olarak kabul edilen 83,30 metrelik minimum kotun 1,35 metre altındadır. Gölde 2013 yılına kıyasla yaklaşık 232 milyon metreküplük bir su kaybı meydana gelmiştir. Bu tablo, yaşanan sorunun geçici ya da mevsimsel olmadığını, kalıcı ve derinleşen bir su krizi olduğunu göstermektedir.

Bursa İl Kuraklık Kriz Merkezi ve DSİ 1. Bölge Müdürlüğü kararları doğrultusunda, Kasım 2025 tarihinde yapılan İl Kuraklık Kriz Merkezi toplantısında tarımsal sulama amacıyla İznik Gölü'nden verilen su desteğinin kısıtlanacağı bildirilmiştir. Buna karşın, İznik Gölü

havzasında faaliyet gösteren sanayi tesislerinin su kullanımı konusunda yeterli şeffaflık sağlanmamış; sanayi, madencilik ve yapılaşmanın göl üzerindeki etkileri kamuoyuna açık ve bütüncül biçimde değerlendirilmemiştir.

Bağımsız bilimsel çalışmalar, sorunun yalnızca iklim koşullarından kaynaklanmadığını ortaya koymaktadır. Haziran 2025'te yayımlanan ve İznik Gölü Havzası'ndaki arazi kullanım değişimlerinin hidrolojik etkilerini inceleyen SWAT+ modellemesine dayalı bir araştırmada; kentsel alanların genişlemesi ve orman alanlarının azalmasının, yüzey akışını artırdığı, yeraltı suyu süzülmesini ise azalttığı tespit edilmiştir. Bu durum, havzanın toplam su verimini olumsuz etkilemektedir. 1990–2018 döneminde İznik Gölü Havzası'nda ulaşım ve madencilik alanlarının 0 hektardan 730 hektara çıktığı, ticari ve sanayi alanlarının ise %461,5 oranında artarak 130 hektardan 730 hektara yükseldiği görülmektedir. Aynı dönemde tarım alanlarında yalnızca %7'lik sınırlı bir artış yaşanmıştır. Bu veriler, sanayi, madencilik ve yapılaşmanın gölün su dengesini bozduğunu açıkça göstermektedir.

Buna ek olarak, gölü besleyen kaynakların zayıflaması, yeraltı sularının yoğun kullanımı ve İznik çevresindeki sanayi tesislerinin göl suyunu doğrudan ya da dolaylı biçimde aşırı kullanması krizi derinleştirmektedir. 1998 yılından bu yana çok sayıda yargı kararına rağmen faaliyetini sürdüren ABD merkezli Cargill firmasının, kendisine tahsis edilen yeraltı su kuyularından yılda 1 milyon metreküpün üzerinde su çektiği, benzer şekilde Gemlik Gübre Fabrikası ile de yıllık 10 milyon metreküplük bir su kullanım anlaşması yapıldığı bilinmektedir.

Son olarak İznik Gölü 16 Şubat 2026 itibariyle 200 metre çekilmiş, su seviyesi daha yaz gelmeden kritik seviyeye düşmüştür. Tüm bu veriler ışığında; İznik Gölü'nde yaşanan su kaybının yalnızca kuraklık ve tarımsal sulamayla açıklanamayacağı, sanayi, madencilik, yapılaşma ve yetersiz denetimlerin gölü geri dönülmez bir krize sürüklediği açıktır. Tarımın kısıtlandığı bir ortamda sanayi kullanımının aynı ölçüde sınırlandırılmaması, kamu yararı, çevre hakkı ve kuşaklar arası adalet ilkeleri açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

İznik Gölü'nün karşı karşıya olduğu bu tablo; çok boyutlu bir krizdir. Gölün mevcut gidişatı devam ettiği takdirde, telafisi mümkün olmayan ekolojik kayıpların yaşanması kaçınılmazdır.

Bu nedenle; İznik Gölü'ndeki su kaybının gerçek nedenlerinin ortaya çıkarılması, tarımsal ve sanayi amaçlı su kullanımının bütüncül biçimde değerlendirilmesi, kamu kurumlarının sorumluluklarının tespit edilmesi ve gölün korunmasına yönelik acil ve bağlayıcı bir yol haritası oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1716..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
2. Utku Göbvör	Edirne Mv.	
3. Nurten Yantar	Tekirdağ	
4. Mahir ROUAT	İzmir	
5. A. Tunçay ÖZKAN	İzmir	
6. Cemal ENAYİRT	İstanbul	
7. GÜRSEL EROL	Elazığ Mv.	
8. TALAT DİNGER	Mersin Mv.	
9. Suat ÖZGÖZ	İstanbul Mv.	
10. Ali Fırat KASAP	Kütahya	
11. R. İ. KALCAKÇIOĞLU	İzmir	
12. İbrahim ARSLAN	Edirne	
13. Serkan SARI	Balıkesir Mv.	
14. Cümhur UZUN	Muğla Mv.	
15. Serif ARPAÇI	Samsun Mv.	

